

LOVĚC

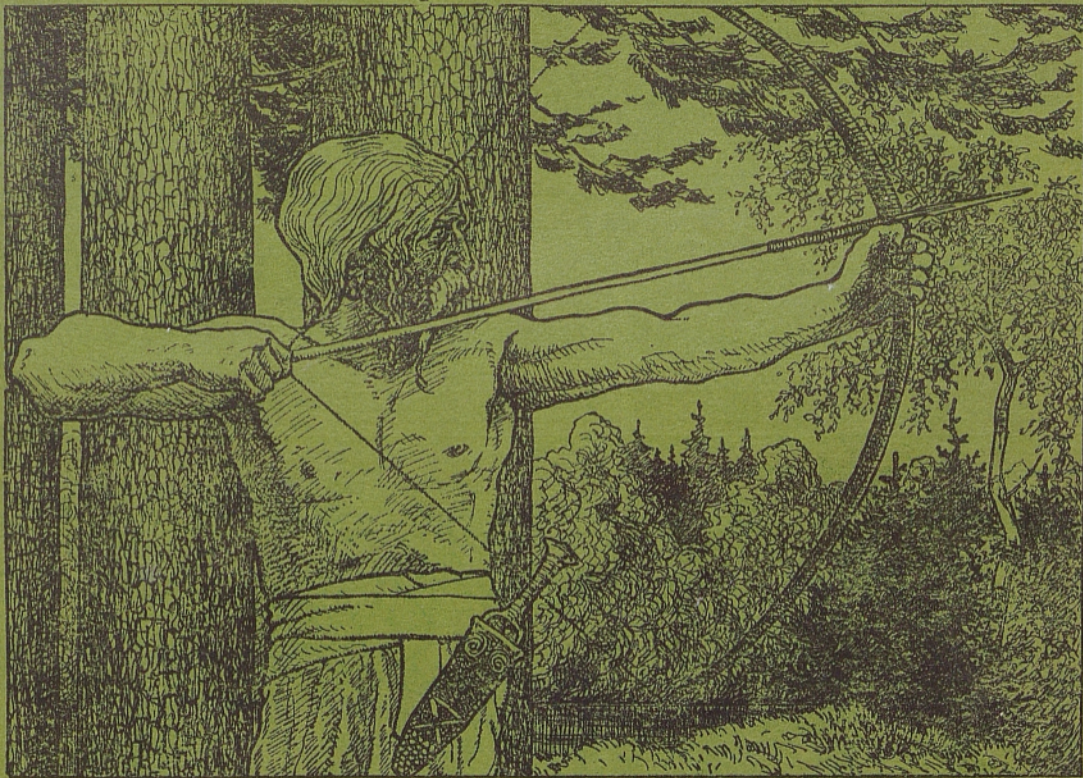
Štev. 4.

List za lov in ribarstvo.

Leto IV.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec. 1913

VSEBINA:

LOV:

Podgorski: Po jázbinah. (Dalje.) — Makso Pirnat: Notar Jožef Sterger. (Konec.) — Hanzlovsky: Lovčeva opravila pomladi. — Julij Bučar: Velika divja raca. (Dalje.) — Iz lovskega oprtnika.

RIBARSTVO:

Iz ribarske mreže.

LISTEK:

Ivan Pucelj: Naš prvi divji petelin. Vprašanja in odgovori. — Listnica uredništva. — Listnica upravnštva.

PRILOGA: Astronomski koledar. — Lovi. — Mala oznanila. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60** kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **8 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila.

Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je naslavljeni na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

V Ljubljani, na Miklošičevi
cesti 8, t. j. pri „Lojdu“ naspr.
hotela „Uniona“ sem odprl

odvetniško pisarno.

Odvetnik Dr. Ivan Lovrenčič,

:: t. č. predsednik ::

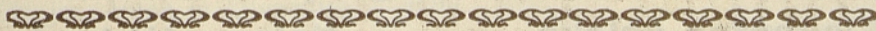
„Slovenskemu lovskemu društvu.“

Astronomski koledar.

Maj 1913.

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune		
			izhod	zahod	izhod	zahod	
Mlaj ☉ 6. ob 9 h 24 m dp.	Vnebohod. F. J.	Č	1	4:45	7:11	3:02 zjt.	2:04 pp.
	Atanazij	P	2	4:43	7:12	3:16	3:11
	Najdba sv. kr.	S	3	4:41	7:13	3:29	4:18
	6. povel. Flor.	N	4	4:40	7:15	3:42	5:28
	Pij V.	P	5	4:38	7:16	3:57	6:40
	Janez Ev., Jud.	T	6	4:37	7:18	4:16	7:56 zv.
	Stanislav	S	7	4:35	7:19	4:43	9:13
	Prikaz. Mih.	Č	8	4:33	7:20	5:13	10:27
	Gregor Nac.	P	9	4:32	7:22	5:57	11:31
	Antonin	S	10	4:30	7:23	6:57	zjut.
Prvi krajec ☾ 13. ob 12 h 45 m pop.	Bink. ned. Žg.	N	11	4:29	7:25	8:10 dp.	0:22
	Bink. pon. Pa.	P	12	4:27	7:26	9:32	1:00
	Servacij	T	13	4:26	7:27	10:55	1:28
	† Bonifacij	S	14	4:25	7:29	12:18 pp.	1:50
	Izidor	Č	15	4:23	7:30	1:41	2:08
	† Janez Nep.	P	16	4:22	7:31	3:03	2:23
	† Paskal	S	17	4:21	7:33	4:25	2:40
Ščep ☽ 20. ob 8 h 18 m dop.	Presv. Trojica	N	18	4:19	7:34	5:48	2:58
	Celestin	P	19	4:18	7:35	7:13	3:18
	Bernardin S.	T	20	4:17	7:36	8:35 zv.	3:44
	Valens	S	21	4:16	7:37	9:49	4:18
	Presv. Reš. T.	Č	22	4:15	7:38	10:49	5:03
	Deziderij	P	23	4:14	7:39	11:36	6:02
	Marija Dev.	S	24	4:13	7:40	zjut.	7:09
Zadnji krajec ☼ 28. ob 4 h 4 m zjt.	2. pobink. Ur.	N	25	4:12	7:41	0:10	8:20 dp.
	Filip	P	26	4:12	7:43	0:34	9:32
	Janez. p. m.	T	27	4:11	7:44	0:53	10:42
	Viljem	S	28	4:10	7:45	1:08	11:52
	Maksim	Č	29	4:09	7:46	1:22	12:57 pp.
	Srce Jezusovo	P	30	4:08	7:47	1:35	2:03
	Angela	S	31	4:07	7:48	1:48	3:11

Dolgotost dneva: Od 14 h 26 m do 15 h 41 m.

LOVI.

V najem se odda po dražbi krasni občinski lov v Begunjah pri Lescah. Pojasnila daje županstvo v Begunjah na Gorenjskem.

V najem se odda lov na Planini Konšci. V lovišču so gamsi, srne, petelini, ruševci in druga zverjad. Lovišče meri okrog tisoč oralov. Dražba se vrši v Srednji vasi pričetkom maja. Pojasnila daje podpisani in opozarja, da bi rad imej naš lov Nemeč Hamburger. Letos pride pa tudi občinski lov v najem po glavarstvu. Janez Arh, posestnik in prijatelj lova, Srednja vas št. 12 v Bohinju.

Lov v najem. S tem se daje na občno znanje, da se bo lov krajevne občine Žiri oddal v najem po javni dražbi od 1. julija 1913 za dobo 5 let. Javna dražba tega lova se vrši dne 22. aprila 1913 ob 3. popoldne v uradnih prostorih c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu. Dražbene in najemne pogoje se more vpogledati ravno tam ob navadnih uradnih urah.

MALA OZNANILA.

Naprodaj je 3letna **frmačka**, kratke dlake, čistokrvne nemške pasme, krasna psica, izborna za lov in dobra za pleme. Cena 300 K. Kupci morejo psico preizkusiti v mojem lovišču. Anton Korošec v Kranju.

Naprodaj je desetmesečen **brak jazbečar**, temnorjav, resaste dlake. Naslov „Prijatelj Tone“ v Kamni gorici, Gorenjsko.

Proda se škotski terier, triletan, čistokrven; pes prav dobro goni in gre rad v jamo. Ivan Prijatelj, lovec v Ponikvah 69, p. Dobrépolje.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških čevljev iz najboljših
= tovaren, domačih in tujih. =

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske čevlje.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

APRIL

Po jázbinah.

Pripoveduje Podgorski.

(Dalje.)

II.

Prva dva.

Lovec Anton se je najprej popraskal za levim ušesom, potegnil iz žepa živordeč robec, z mojstrsko potezo švignil ž njim preko nosnice proti levemu očesu — taka je bila namreč njegova navada — in dejal:

„Dobro! Pojdiva, za Prednico ga dobiva.“

In odpravila sva se; pravzaprav odpravili smo se, zakaj bili smo trije, jaz, Anton in krivorepec — Pubi.

Ker je imel pa Pubi ne le debelo, ampak tudi precej trmasto bučo, mu je Anton zadrnil okrog vrata močno vrvico in ga privezal k svoji torbi, ki je že po svoji ogoljenosti pričala o svojega gospodarja dolgoletni lovski praksi.

Prednica, kamor sva se bila namenila, se imenuje skrajni rob večjega gozda v Veliki gori.

Tu je hlev vsakojake divjadi; skriva se tu zajec, zbirajo se srne, potikata se jazbec in lisica, v veвериčjem gnezdu ždi kuna, da, celo medved

ni redek gost za Prednico. Predlani sem tu srečal kosmatinca, ki je gotovo največji in najstarejši vseh copatarjev, kar jih premore Velika gora. Cenim ga najmanj na štiri stote, kadar je mršav.

Za Prednico je tudi mnogo jazbin, samo vse so v skalah, tako da se ne da s kopanjem nič opraviti. Tu mora imeti lovec psa; če imaš dobrega psa, smeš upati, da dobiš jazbeca ali lisico, sicer pa ti pomaga samo še železje.

Meni takrat to še ni bilo tako znano, kakor mi je danes; pa lovec Anton je bil tem stvarjem bolj vešč. Poznal je vsako jazbino, kako je ustvarjena in kako globoka; zato sem se popolnoma zanesel nanj. Že zaradi tega mi je bil in mi je še danes najljubši lovski tovariš.

Razen tega pa ga diči še ta vrlina, da je izboren pripovedovalec, ki mu nikoli ne poide snov. Vseeno mu je, ali je treba pripovedovati eno uro ali dve ali tri, nikoli ni v zadregi.

Bilo je konec aprila. Pomlad je dihala iz zemlje; čutil si jo iz lesovja, iz vzduha, iz sape, oznanjala sta jo telog in podlesek.

Stopala sva polagoma po strmi gorenji poti, ki je že terjala toliko in toliko kapelj znoja od njih, ki tod hodijo ali vozijo.

„Torej pravite, da sta pri nas dve vrsti jazbecev?“ vprašam lovca Antona.

„Kajpak, eni imajo raven smrček kakor pes, drugi pa malo zavihan, kakor prašič. Pa tudi barve niso enake.“

„Kako to, da ne?“

„Prvi so bolj zelenkasti, drugi pa rjavkasti.“

„Motite se!“ oporekam. „Dveh vrst jazbecev ni, ampak ena sama. Vsi novejši lovski pisatelji in naravoslovci zavračajo to bajko in trdijo, da pri nas ni dveh vrst jazbecev. Ta razpredelitev je nastala le vsled tega, ker je jeseni jazbec bolj rejen; zato se zdi, da ima krajši smrček, kakor pa pomladi, ko je mršav.“

„Pišejo lahko vse,“ je pripomnil na to Anton, „papir je potrpežljiv, nič ne reče, naj ga maže laž ali resnica.“

Da bi izvedel še druge njegove nazore o spornih vprašanjih, tičočih se prirodopisa te živali, ga vprašam:

„No, kaj trdite pa o plemenitvi jazbeca?“

„Kdaj se goni? Stara jazbečevka se goni julija ali avgusta, mladica pa že aprila. Stara skoti v sušcu, mladica pa še tisto leto med Mašami.“

„Potemtakem pa nosi stara osem mescev, mlada pa samo pet?“

„Naj bo, kakor hoče, jaz sem o tem prepričan. Že petindvajset let se pečam z lovom in sem ujel že nekaterega jazbeca. Samicam, ki

sem jih ujel julija ali avgusta, se je vedno poznalo, da se može. V tem času ima jazbec čisto poseben duh in tudi meso ni užitno.“

„Kakšne dokaze pa imate glede samic-mladic?“

„Pred več leti sem šel aprila meseca v gozd. Prejšnji dan je bil zapal sneg in divjačini se je dobro sledilo. Nisem hodil dolgo, ko sem presledil iz Prednice dva jazbeka v Breg. Eden je krvavel. Ko sem si sled ogledal natančneje, sem videl, da krvavenje ni iz rane. —

Aha, ženitev, sem si mislil in jo mahnil po sledi za njima. Izprva sem mislil, da sta jo ubrala v bližnjo jazbino, toda sled je vodila dalje in dalje. Hodil in taval sem za njima noter v Breg. Tu pa mi je pošla naenkrat v veliki goščavi sled. Dobrih 50 korakov odtod je ležal kup vej; do tja je bil jazbec še slediti, dalje ne več. Ker mi je bilo znano, da pod tem kupom ni nobene jame, se mi je seveda zdelo čudno, da bi se bila jazbeka ustavila v kupu, zakaj jazbeka podnevi ni zunaj, razen poleti, kadar se solnči. Napnem petelina in stopim še korak bliže. Tedaj se pa iz kupa pokaže dvoje jazbecev. Bližnjega vzamem na muho in po strelu se kar potoči. Ko ga poberem, vidim, da je samec. Duh mi je takoj razodel, da sta se parila; ob kupu, kjer sta se ženila, je bilo vse stlačeno. Nekako med Mašami pa mi potem za Prednico prinese pes dva čisto majhna jazbečka iz jame. Morda sta bila komaj par dni stara, zakaj še izpregledala nista bila. Sodim, da je ta mladička vrgla prav tista samica, ki sem jo bil zasačil takrat v Bregu.“

Priznati moram, da se mi danes ta sklep ne zdi neverjeten. Mladiči, vrženi že sušca, so ob letu popolnoma dorasli; prav lahko je mogoče, da se pri samicah-mladicah pojavi nagon po plemenu že pomladi, ne pa šele julija ali celo avgusta, kakor pri starkah. Res ne delajo prirodoslovci in lovski pisatelji, kakor dr. Wurm, prof. Herbst, dr. Fries, Rudolf Klotz¹ glede samic-mladic nobene razlike; pač pa pravi Francoz Cerfon², da se jazbeci pariyo novembra, časih tudi marca.

Ob takih in enakih pogovorih sva dospela v Prednico. Prva jazbina je bila prazna. Vhodi niso bili uglajeni. Ponekod so bile celo pajčine; Pubi jih še pogledal ni.

„Ljubi Anton, nič ne bo!“

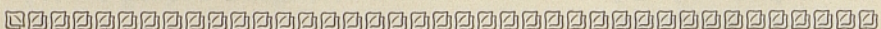
„Gospod, potrpljenje je božja mast in ta mast je lovcu bolj potrebna, kakor tista za škornje.“

Vdal sem se . . . Prideva v bližino druge jazbine. Pubi nategne vrvico, da bi bil skoro potegnil lovcu Antonu njegovo ogoljeno torbo z rame.

(Dalje prih.)

¹ Rudolf Klotz: Der Dachs. Cöthen 1903.

² C. Cerfon: La chasse sous terre. Vincennes 1903.

Notar Jožef Sterger,

znamenit lovec in lovski pisatelj.

Životopis. Spisal profesor Makso Pirnat v Kranju. (Konec.)

2.

Sterger je bil lovec z dušo in telesom. Kar mu je preostajalo časa, je vsega posvetil plemenitemu lovskemu veselju. Z lovom se je bavil že v mlajših letih, preden je prišel v Kranj. Ko pa se je tu ustanovil, se ga je poprijel z vso gorečnostjo, vnemo in ljubeznijo. Prilike za to je imel v Kranju mnogo. Saj se nahajajo v mestni okolici in po bližnjih gorah prelepa lovišča, koder ne manjka divjačine od zajca pa do divjega kozla in od jerebice do divjega petelina. Za lov je izdal ves svoj denar, pa se mu ga ni zdelo prav nič škoda.

Svoje tovariše je imel običajno v Kokri in Preddvoru. Povabljen pa je zahajal tudi v bližnja in daljna lovišča mnogih svojih prijateljev-lovcev. Tako je pogosto lovil v škofjeloških hribih. Rad se je odpeljal tudi na lov graščine tolstovrške poleg Šent Jerneja na Dolenjskem; tam je bil njegov stric graščinski oskrbnik.

Zlasti je Stergarja zanimala divja kuretina, posebno divji petelin in ruševce. Zadovoljil se ni s tem, da je hodil na lov nanje. Hotel jih je imeti in rediti doma. Leta 1864. je zasledil gnezdo divje kure. Dal ga je čuvati tako dolgo, da so se izlegli mladiči. Potem pa jih je odnesel s sabo in jih redil doma. Imel je srečo. Saj je znal pa tudi umno in previdno ravnati z njimi. Mladiči so odrasli in se potem plodili naprej. Skoro štirideset let se je bavil z rejo divjih petelinov pa tudi ruševcev. Kako hrano jim je dajal! Mladičem je prve tri mesece dajal samo mravljinja jajca; potem so začeli zobati borovnice in obirati smrekove in bukove vršiče. Hrana za mladiče je bila zatorej precej draga.

Gojil pa ni plemenite in redke divjačine samo zaradi zabave. Sterger je bil namreč lovec, ki je umel z bistrim očesom opazovati življenje živali tako, kakor le malokdo drugi. Lahko si mislimo, s kako ljubeznijo in s kakim zanimanjem se je poglobil v tedaj še malo preiskano življenje svojih varovancev-petelinov. In kar je videl in opazil, to je zabeležil vestno.

Tako so nastali njegovi temeljiti, zanimivi in strokovnjaški članki, katere je pošiljal v „Jagd-Zeitung“. Teh člankov je mnogo in večinoma se bavijo z divjim petelinom. Sodeloval je tudi pri lovskem listu „Leipziger Weidmann“.

Sterger je skoro zaslovel kot lovski pisatelj. Njegova odkritja v življenju divjega petelina in ruševca so bila naravnost epohalna. Vsi, ki so pisali o tej divjačini, so se sklicevali na Stergerjeva opazovanja, tako na pr. znani dr. W. Wurm, ki je napisal klasično delo „Das Auerwild, dessen Naturgeschichte, Jagd und Pflege“.

Pri Stergerju so se oglašali odlični lovci, da so si ogledali njegovo slovito kolonijo divjih petelinov. Tako so bili njegovi gostje: nadvojvoda Ernst, ki je tedaj prebival v Ljubljani in ki je pod Stergerjevim vodstvom ustrelil prvega divjega petelina v škofjeloškem hribovju; knez Hugo Windischgrätz z bratoma; minister Conrad-Eybesfeld; vojskovodja Benedek; Hugo grof Wurmbrand-Stuppach; grof Csaky Vidor; baron Oton Apfaltrern s Križa; Karel pl. Albori; Viktor Grossbauer pl. Waldstät, urednik strokovnega lista „Jagd-Zeitung“ in drugi.

Sterger si je tudi mnogo dopisoval z znamenitimi domačimi in tujimi lovci. Dopisi se tičejo lovskih stvari, zlasti lova na divje kure in njih reje. Med njegovimi dopisniki so bili: baron Mirbach, član pruskega državnega zbora in visoke zbornice v Berlinu; baronica Tane v Avgsburgu; Jožef grof Frankenberg v Hilbersdorfu pri Löwenu v Šleziji; Alfonz grof Turjaški; dr. A. Biedermann v Winterthuru; R. Stengel, lovski šef kneza Reussa v Greizu ob Labi (Reuss, starejša vrsta); baron Oton Apfaltrern v Gradcu.

Dopisovala sta si tudi s Fuchsom, ki je bil tedaj vodja cesarjevega lova v Mürzstegu. Nekoč je Fuchs naprosil Stergerja, naj mu poroči, kako on preganja in ugonablja lisice in kakšna sredstva uporablja proti njim v svojih loviščih. Sterger mu je rad odgovoril. Ko bere Fuchs Stergerjevo pismo, pride cesar Franc Jožef in ga vpraša, kaj bere. Fuchs pove, da bere Stergerjevo pismo, in omeni, kakšna sredstva mu svetuje zoper lisice. Cesar malo pomisli, pa svojeročno zapiše na Stergerjevo pismo: „Geld, Geld!“ Hotel je s tem pač označiti, da se mu zdi predrago, po Stergerjevem navodilu zatirati lisice v cesarjevem lovišču. Fuchs je Stergerju vrnil pismo z omenjeno opazko cesarjevo.

Ko je cesar leta 1883. obiskal tudi mesto Kranj, je doletela Stergerja izredna čast, da ga je cesar nagovoril. Za sprejema je Stergerjeva gospa poklonila cesarju krasen šopek rododendrona z besedami: „Najboljšemu lovcu na divje peteline trikratno lovski zdar!“ Cesar je hvaležno sprejel šopek, povit iz rododendrona, ki je njegova cvetica-ljubljenska. Vprašal je darovalke, kdo je natrgal rože. Gospa pokaže na svojega moža, ki je stal zraven nje, in pravi: „Moj mož jih je včeraj prinesel s planine.“ Cesar se obrne k Stergerju in reče: „Vi ste gospod Sterger, veseli me, da sem vas spoznal; vaše članke

v Jagd-Zeitung berem zelo rad. Ali imate še žive peteline?“ Cesar ga je izpraševal še o reji mladih petelinov, o divjih petelinih na Kranjskem sploh in se je s prijaznimi besedami poslovil od njega.¹

Edino le z lovci je občeval in si dopisoval Sterger. V lovski družbi je mahoma oživel in bil vesel in prijeten družabnik, kakor je bil sicer človek sam zase.

3.

Znani poznavalec in raziskovalec ptičev F. Valentinitš je priobčil v časopisu »Grazer Tagblatt« 6. aprila l. 1901. zanimiv listek „Eine Plauderei über unsere Tetraonen“. V uvodu pesniško navdahnjeno popisuje lov na divjega petelina, na ruševca in na jereba; potem omenja raznih vraž in predsodkov, ki so bili in so deloma semintja še razširjeni o divji kuretini. Tako so na primer smatrali one gostotekoče, rumeno-zeleno-rjave odpadke pod drevesom, na katerem poje petelin, za petelinje seme, dasi to ni nič drugega, nego njegovo blato; pravili so, da te odpadke pojedjo kure in se oplemene. Verovali so, da se izvale baziliski iz jajec gozdnega jereba, podloženih kroti. Preverjeni so bili, da divji petelin nima jezika ali pa, da si ga v smrtnem boju odgrizne in ga požre; ako pa bi kdo našel petelinji jezik, ga lahko rabi kot čarovno sredstvo. Pisec priporoča lovcem, naj pregledajo želodec ustreljenega petelina. Našli bodo v njem čuda mnogo drobnih, okroglih in uglajenih kremenjakovih kamenčkov. Končno daje navodila, kako je iz petelinjega mesa pripraviti okusno pečenko, ki se lahko kosa s pečenko srne.

Posebno obširno pa v omenjenem listku Valentinitš razpravlja o tem, kako si posamezni raziskovalci razlagajo petelinov značilno petje.

Tu omenja Stergerjain piše o njem: Sterger je mnogo let redil doma peteline. Opazoval jih je in leto za letom o tem poročal v „Jagd-Zeitung“. Zelo zanimivi so njegovi podatki za mnoga biologična vprašanja.

Dr. Wurm, prvi znanstveni poznavalec divje kuretine, se zopet in zopet sklicuje na Stergerjeva opazovanja. Sterger, ki je peteline tisočkrat slišal peti, in opazoval, kako pojo, pravi: „Petelin poje naravnost iz grla.“ Vendar pove premalo. Wurm piše: „Petelin pojoč potegne jezik v trioglato zarezo na nebu in ga kmalu zopet spusti nazaj; pri tem povzroča dleskajoči dvojni ton zrak, ki siloma prihaja in odhaja.“ Sterger ne omenja nič, Wurm pa le kot stranski pojav, da je, kadar

¹ „Jagd-Zeitung“ Nr. 14, z dne 31. julija 1883, letnik 26., str. 414.

dleskne petelin, vselej opaziti na podbradku pod kljunom sunek, ki prihaja od znotraj vun.“ — To je glavna stvar. Pri Stergerju sem opazoval pojočega petelina. Gledal sem mu v kljun in v nebo. Glasovi so res prihajali iz grla. Nato pripoveduje Valentinitš o divjem petelinu, katerega je v gozdu opazoval deset korakov daleč v jasnem jutru. Petelin se je obračal in vrtil na vse mogoče načine. Sedel je na krivenčastem borovcu, kjer je imel dovolj prostora za svoj ples. Iztegnil je vrat in glavo naravnost kvišku. Ko je pel, se je zdelo, kakor bi hotel zaporedoma z velikim naporom iz vratu in grla spraviti kot oreh velike kose. Odkod je prihajalo to? Petelin je naglo iztegoval in kvišku metal sapnikovo petljo, ki je vedno padala nazaj.

Valentinitš je objavil v časopisu „Grazer Tagblatt“ 12. maja l. 1901. listek „Zerstreute und verrückte Auerhähne“. Najprvo omenja, kako postane včasih divji petelin, ki je sicer jako boječ in nad vse oprezen ptič, naravnost predrzen in nesramen; to se zgodi navadno tedaj, kadar poje in v lovopustu. Vzroki te njegove predrznosti so različni (preganjanje, živčna bolezen, rana v boju, neutešena spolna strast). Pogosto pa je uganka, zakaj se vede tako neumno. Ob taki priliki pride do hiš; zgodi se, da se celo spolno združi z domačo kuretino (s puro); ne boji se ljudi; kadar poje, skače na razne predmete, kakor bi imel pute pred sabo; zaganja se v ljudi in živali. Ne boji se ničesar; lahko ga primeš in nosiš.

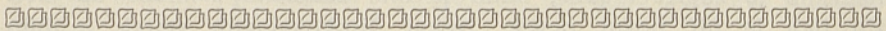
Nato nam Valentinitš prav zanimivo popisuje svoj obisk pri Stergerju. „Nepozaben mi ostane moj obisk pri notarju Stergerju v Kranju meseca septembra pred desetimi leti. Redil je tedaj tri divje peteline, štiri divje pute in nad dvanajst ruševcev (samcev in samic). Imel jih je zaprte v sobi; okno je bilo zadelano z mrežo od žice. Po tleh je bil posut pesek. Nekaj širokovejnatih smrek je bilo postavljenih divji kuretini, da je plezala nanje. Tla je pokrivalo smrečje. V skledah so bili pripravljene žganci in kuhan ječmen. Dva petelina sta se golila in se nista zmenila za naju. Tretji, ki se je ogolil že dobro, pa se je kretal jako živahno. Prišel nama je naproti; postavil se je, kakor bi hotel peti, in klujuval po najinih hlačah in čevljih. Tuintam je dlesknil enkrat ali dvakrat. Ni se še odločil, da bi pel. S sabo sem prinesel jabolko, ki je zbudilo njegovo poželjivost. Krepko si je izkljuval velike kose iz jabolka. Njegovemu zgledu so sledile kokoši in ruševci. Prepustil sem jim jabolko, da me ne bi oklujuvali. Septembra je petelin navadno že pel. Sedaj pa ni hotel začeti svoje arije. Tu je poklical notar deklo Mico. Ko je prišla, se je razburil, se razkoračil kakor tedaj, kadar poje, klujuval njena spodnja krila in začel peti. Gledal sem mu dobesedno v goltanec. Prijel sem ga, gladil, pa se ni dal prav nič motiti. Tako je Sterger tekom let

nabral ogromnega gradiva. Priredil si je tudi majhen, dobro urejen muzej divjih kur. Nabral je dragocene komade, med drugim celo kosce, ki odpadejo petelinu in kokoši od kljuna, kadar se goli.“

Končno nam Valentinitsch opisuje divjega petelina, ki se je nekako sam udomačil. Zgodilo se je to v hribovju blizu Trbovelj. Tam je imel kmet Metelan sredi iglastega gozda svojo hišico. Dne 2. svečna l. 1901. se je pojavil na travniku blizu hiše divji petelin. Prihajal je dan za dnem in se vedel vedno bolj domače. Nekega večera je sedel na drevo ob hiši, ondi prenočil in začel zjutraj peti. Sedal je tudi na streho. Kmet in njegovi so se začeli zanimati za nenavadnega gosta. Ako so mu migali, ga klicali ali mu mahali z robcem, je prišel na tla; razkoračil se je, kakor tedaj, kadar poje, in letal za kmetico. Na klic jo je primahal tudi v kuhinjo in sobo ter tudi skakal po klopeh in mizi. Od vseh strani so ga hodili gledat. Ako ga je kmet poklical, je priletel, mu zlezal na ramo, odtod na glavo in kluval po klobuku. Ako je pihal veter, je ostal v gozdu. Tuje gledalce, ki so se mu preveč približali, je tolkel s kljunom in s perutmi. Če se je kdo sključil, mu je skočil na hrbet in se obnašal, kakor bi skakal na kure. Psov in konj se je bal. Vsekako zanimiv primer.

Zbirko nagačene divje kuretine, ki jo omenja Valentinitsch, je pozneje od Stergerja kupila hranilnica v Ljubljani in jo podarila prirodopisni zbirki cesarja Franca Jožefa državne gimnazije v Kranju, kjer se nahaja še sedaj.

Te skromne vrstice naj pripomorejo, da se ohrani spomin na izbornega lovca in znamenitega lovskega pisatelja Jožefa Stergerja, našega odličnega rojaka.

Lovčeva opravila pomladi.

Spisal M. Hanzlovský.

Minula je trda zima. Prišla je topla pomlad; vigred pa zahteva tudi nova dela od vseh slojev. Posebno pa ti, dragi lovec, imaš tedaj mnogo dela, ako hočeš imeti jeseni zdravo in močno divjad in pa obilo veselja. Zatorej na delo!

Najprej se loti uničevanja roparic, zakaj prav te ti delajo v lovišču največ škode; naj reče prirodoslovec, kar hoče.

Naj pričnem z rdečim kosmatincem — lisjakom. Rdeča mamica si že izbira najpripravnejši rov za pokot. Preglej znane rove, ali so uglajeni, ali ne. Tu imaš priložnost postaviti skopec ali pa počakaš lisjaka pri rovu. Koža v resnici ni nič vredna, vsa je ogoljena in metla

ima samo šop dlake na koncu. Vse to naj te nič ne moti; ko rdečka skoti, mori in krade vse vprek in njena predrznost ne pozna nobene meje. Ako si pa zamudil ta čas in so začeli mladiči že kukati iz rogov, potem vzemi lopato in cunjje in uspeh ti je gotov.

Ako hodiš po gozdu, opazuj vsa veвериčja gnezda in ne šteti z naboji, zakaj ravno v teh se rada skriva gospa kuna. Skoro ob istem času kakor lisica, dobi tudi ta prefriganka popadke, zato pazi na rove v skalovju! Umno nastavljeno železo jo ujame gotovo.

Divjega mačka utegneš zaslediti, ako preiščeš vse dupline starih dreves.

Dehorju in podlasici tudi ne prizanašaj, ker ti ta dva roparja delata obilo škode.

Ptice roparice že neso. Ne hodi zatorej okrog brez kramžev, da lahko zležeš na vsako drevo. Pobilj brez pardona vse, kar ti od te svojati pride pred cev — zlasti pa išči gnezda vran in srak! Nedoumno mi je, da se brigajo lovci za vrane tako malo; ravno ta črna sodrga škoduje naši perotnini največ. Zatorej brezobzirno po njih!

Varuj lovišče pred psi. Mucike ti tudi pridno revidirajo lovišče, ne prizanašaj jim! Čim bolj očistiš svoje lovišče roparic, tembolj si lahko ponosen na častni naziv lovca.

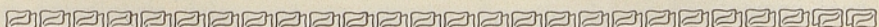
Koncem meseca aprila se ti začne oglašati petelin in teden pozneje tudi že ruševac. Zdaj imaš zopet drug posel; zaslišuješ gozdne trubadurje, postavljaš kolibe in iščeš novih krajev rastiivte. Preudari natančno, koliko jih imaš in kakšne, in uredi odstrel proti koncu rastiivte. Rajši manj, kakor pa preveč.

Srnjak je zopet rogat ter začne koncem aprila trebiti rogovje. Sedaj glej, da spoznaš vse prostore, kjer biva in kjer izhaja. Dognati moreš tudi njega starost itd.

Hodi pridno ob poljih, travnikih in deteljjiščih ter pazi na ljudi, da ti ne pokvarijo zalego perotnine in zarod zajčkov. Ne pozabi pa, da se mora tudi še sedaj pridno nasipati fazanom in jerebicam.

Gamsom je treba pridno pokladati soli v solnice. Popravi vse stare solnice za srnjake ter jih napolni s svežo zmesjo! — Delaj laze v gozdu ter jih nasej s prikladnimi zelišči in travami za divjačino! Pozneje pa žanji in spravlaj suho pičo za zimo!

Tu sem ti navedel, dragi lovec, samo nekaj opravil. Ako hočeš vestno braniti in varovati svoje lovišče, imaš pa dela čez glavo. Delaj vestno in sv. Hubert ti blagoslovi tvoji trud!

Velika divja raca.

Lovsko-zoološka razprava. Piše Julij Bučar.

(Dalje.)

Lov na race je najzanimivejši in najzabavnejši. Tako se dozdeva vsaj meni. Koliko se vidi na takih lovih novega, redkega! O pravem vremenu smeš na vsak način pričakovati dobrega uspeha. Storit moraš seveda vse potrebno. Opraviti imaš z mnogimi ovirami in neprilikami. Ako pazno slediš tej razpravi, se uveriš, da imajo prav stari lovci, ki trdijo, da je lov na race najbolj nezanesljiv. Učiti se moraš, da boš vedel premagati vse ovire, pomagati si v vsakem položaju. Najprvo, pravijo lovci, je, da raco najdeš, da jo zalezeš, da nanjo lahko streljaš, potem jo moraš zadeti, raca mora pasti in ti jo moraš dobiti v roke. Raca, ki je padla na strel v vodo, še dolgo ni tvoja.

Ker je lov ob vodi zelo težaven, utrudljiv, moraš imeti mnogo potrpljenja, vztrajnosti. Bodi miren, oprezen! Imeti moraš dobro zanesljivo puško. Priporočajo puške repetirke (Browning) s petimi strelji, ker strelja lovec časih na veliko jato; po drugem strelu iz navadne puške dvocevke moreš le gledati za racami, dasi bi jih še lahko streljal. Z dobrim kukalom zagledaš race že na veliko razdaljo, še preden te opazijo. To na račjem lovu ni malo vredno.

Dobro namazani škornji so neobhodno potrebni, da lahko stopiš, kamor je treba. Z usnjatimi gamašami ne opraviš nič. Včasih je treba gaziti po vodi ali po močvirju do kolen. Gamaše so sicer elegantnejše, toda lovec ne hodi paradirat v lovišče in suhe noge so več vredne kakor vsa nepotrebna ničemurnost. Mazil za škornje je brez števila. Vsakdo hvali svojo iznajdbo kot najboljšo. Dober pa je čisto navaden loj prav tako, kakor najdražja mešanica, samo mazati je treba znati. Ne bodi preveč nežočuten, pa opravi sam ta posel, ker se na služinčad nikdar ni zanašati. Maži z golo roko na vse strani, zgoraj, spodaj, ob šveh tako dolgo, da popije usnje vso mast. Ako hočeš, lahko ponavljaš to proceduro, škodovalo ne bo. Potem obgrej škornje na štedilniku. Mast se na ta način prav dobro zaje v usnje.

Vendar ne opravljaj tega posla tako, kakor moja služkinja. Da bi opravila hitreje, je postavila nove škornje na štedilnik, pa je pozabila nanje. Medtem pa so podplati pregoreli in — moral sem ostati doma, ker nisem imel drugih škornjev.

Ako ne zaupaš loju, ti dobro služi mast od jazbeca, od sive čaplje, črne liske itd. Tudi lahko zmešaš vse skupaj, pa gotovo dosežeš svoj namen.

Nadalje ti priporočam lahno obleko. Treba je včasih hoditi mnogo in težko, posebno po močvirju ali po debelem snegu. Človek se kmalu prepoti. Debela obleka ni za to in tudi ovira hojo.

Za lovce, ki morajo nositi naočnike, imam še nekaj posebnega. Znano je, da šipe takoj zarose, ako se poten človek naglo ustavi. To se dogaja na račjem lovu skoraj vsak dan. Kakor da bi ti vrgel robec čez obraz! Ne vidiš nič, slišiš pa race, ki so se dvignile, ter se jeziš nad neumno usodo svojo. Ko sem bil še lovec-začetnik, se mi je pripetilo tole: V Okluku pri Butoraju v Beli Krajini so bile na velikem ovinku potoka Lahinje vedno divje race. Tja me je mikalo. Gazil sem sneg do kolen. Posrečilo se mi je, da sem se približal racam na deset korakov. Ko so se dvignile, sem se mahoma ustavil, da bi streljal. Naočniki pa so se mi v tistem hipu orosili tako, da od rac nisem videl niti sence. Najrajši bi bil zaklel, pa sem se o pravem času domislil, da je to prepovedano.

S to izkušnjo sem šel drugi dan prav tja na lov. Nad naočniki sem se kruto maščeval. Dejal sem jih v temnico, v žep, misleč, bolje je videti slabo, kakor prav nič. Z najsladkejšimi nadami sem prikobacal na določeni kraj. Race so ležale na vodi za grmom pet korakov od mene. Že sem v duhu poslal eno raco temu sorodniku, drugo onemu prijatelju itd. Ko dvignem puško, da bi streljal, je sedel sam vrag na petelincih. Pritiskam, pritiskam, pogledam — no, čudež bi bil, ako bi bil mogel streljati z — zaprtima petelincema. Te race imajo pa srečo, sem vzdihnil. Vse te nezgode je bilo krivo dejstvo, da nisem znal ravnati z naočniki.

To me je pripravilo tudi ob lisico, ki sem jo moral le gledati na dvajset korakov, ker bi bil strel preveč nezanesljiv.

Posrečilo se mi je kmalu, najti uspešno sredstvo, ki prepreči vsako rosenje naočnikov. To je čisto enostavno. Namaži šipi na obeh straneh z navadnim pralnim milom ter ji potem čvrsto izbriši, da sta popolnoma čisti, prozorni. Tako namazane šipe se ne pote več tri do štiri ure. Ako hočeš ostati dalje časa na lovu, vzemi mila s seboj, da ne prideš v zadrego.

Zmrzli sneg škriplje pod nogami. Vsled tega ni lahko zalesti divjih rac. Tudi tu si moraš znati pomagati. Ako si nečeš nabaviti posebnih čevljev iz sukna ali gumija za čez škornje, ovij stopala z debelo cunjo!

Za račji lov potrebuješ dobro dresiranega, mirnega, za tak lo izkušenega frmača. Dolgodlaki ali ščetinasti psi so za ta posel najboljši. Ne občutijo tako mrzle vode in se kmalu osuše. Psa potrebuješ večinoma le za aportiranje, izjemoma za iskanje. Aportiranja ne smeš prevzeti

sam, kakor tisti belokranjski lovec, ki ni imel frmača in je v najhujšem mrazu skočil za mrtvo raco v Kolpo, se prehladil in umrl. Tako delajo navadno nedeljski lovci, ki so vsi razburjeni, kadar kaj pade z zraka, in tvegajo zaradi divje race celo svoje zdravje.

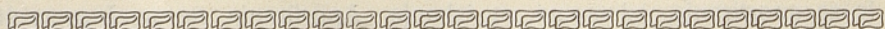
Kakor sebe, tako moraš varovati tudi psa. Psa imej za prijatelja in ne za sužnja. Njegova naloga je jako težka. Predolgo plavanje in iskanje po bičevju in grmovju ga utruji. Z mokrim psom se ne ustavlja nikjer dlje, kakor je neobhodno potreba. Bronchitis, naduha, revmatizem in enake bolezni tvojega pomagača so posledica tvoje malomarnosti. Ko prideš z lova domov, skrbi najprvo za psa. Daj mu gorkega mleka ali juhe, da se pregreje, frotiraj in pokrij ga v toplem prostoru, da se popolnoma osuši. Mrzle vode mu ne dajaj, vode sploh in izdatne jedi pa šele, ko se je odpočil dodobra.

V ledeno vodo ne puščaj svojega psa nikoli! Pes je vendar več vreden kakor divja raca. Ako pade raca blizu obrežja, jo boš morda mogel dobiti s palico ali brez nje, ker jo voda včasih v ovinkih zanese prav do brega. Pomagaš si lahko tudi s kameni, kepami, ki jih mečeš za raco tako, da jo valovi prineso k bregu. Včasih dobiš čoln v bližini. Vedno pa imej v svojem oprtniku deset, petnajst in tudi več metrov dolg motvoz in približno 1 meter dolg klinec iz mehkega lesa. Klinec privežeš v sredi z motvozom, drugi konec motvoza pa oviješ na dolg kol ali drog, kakršnih dobiš povsodi dovolj. S kolom vržeš klinec proti raci tako, kakor ribič trnek, da jo zajameš od nasprotne strani. Ako vse to nič ne zaleže, pusti raco v vodi, saj nima briljantov v sebi! Sicer pravijo nekateri lovci, čemu imam psa, jaz ne bom apor-tiral race iz vode. Prav tako, ali lovec imej usmiljenje z zvesto živalco in je ne pogublaj pred časom. Psi, ki mnogo brazdajo po mrzlih vodah in na katere njih gospodarji premalo pazijo, ne služijo dolgo. Bolan pes ni za lov. Kaj pa pomeni v resnici dober pes, to ve samo lovec. Čuvaj ga kakor zenico v svojem očesu, ker je dober pes redko kdaj nadomesten.

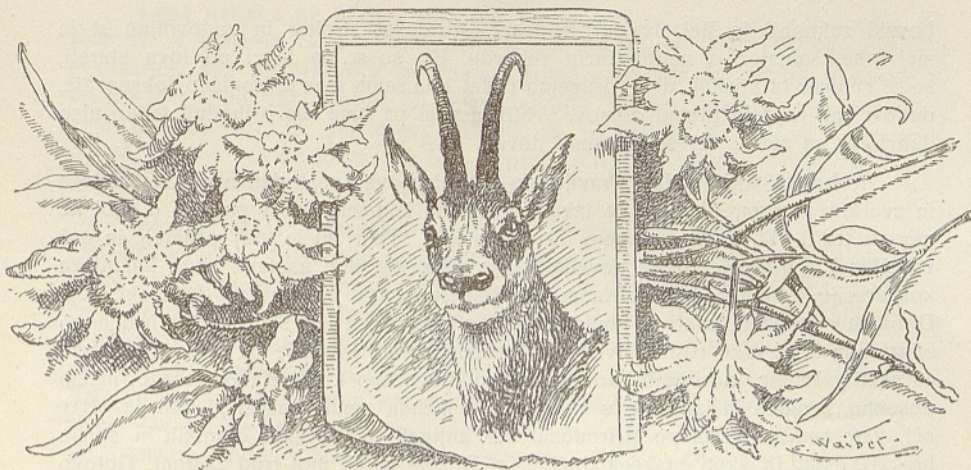
Kjer je gosto grmovje, visoka resa ali nerodne vodne rastine, tam ne puščaj psa v vodo. Ker nisem pazil na to pravilo, bi bil kmalu izgubil psa. Zaplel se je v visoko reso; in čimbolj je brcal, tem bolj se je resa ovijala njegovih nog. Skočil sem za njim, da sem ga rešil. Bilo pa je jeseni, ko voda ni bila še občutno mrzla. Pozimi ne vem, kaj bi bil storil. Na vsak način vzemi psu ovratnik, preden ga pošlješ v vodo.

(Dalje prih.)

Ponatisi ali posnetki brez navedbe vira niso dovoljeni.

Iz lovskega oprtnika

Poročilo iz Medvod. Prvi kljunači so se pri nas pojavili prvi teden meseca marca. Posamezne so pa videli že okrog 15. svečna; ti kljunači so bržkone pri nas prezimili vsled mile zime. Stari „Trnovski Kos“ iz Tehovca mi je trdil, da je lovil kljunače pred več leti celo zimo okrog mlakuž in studencev uspešno v zanke, akotudi je bilo dosti snega in mrzlo. Ni mi verjel, da se kljunači navadno konec novembra selijo na jug in se šele začetkom marca vračajo skozi naše kraje proti severu v pravo domovino. Enako mi je pripovedoval lovec Mamovec o zimskih kljunačih; pred desetimi leti je našel v prvi polovici aprila gnezdo s 4 jajci. Jajca je natančno in dobro opisal tako, da mu smemo verjeti. Ko pa je prišel čez nekaj dni zopet na tisti kraj, ni bilo ne sloke ne jajec ter nobenega sledu o gnezdu. Prvi petelin je pel 5. marca. Pel je še 6. marca jako dobro, ker je po mrzlem severu pihal jug. Jutra so bila topla, jasna in mirna, da je bilo pravo veselje med ptiči po gozdih. Toda že 7. marca je bilo viharno in mrzlo. Nato je začelo deževati, po hribih pa snežiti (9. marca) in konec je bilo petja velepetelinovega. Nekatere lovce je že skrbelo, da prično letos petelini zopet prekmalu peti. Tega se pa ni bati spričo slabega vremena v marcu. Tudi jerebi so se pridno klicali že proti koncu svečna. Dne 6. marca sem pa imel izreden užitek, ko sem poslušal velepetelina. Priklical sem jereba; sedel je na tla skoraj pod petelina. Jereb je sicer takoj odletel, ko je zaslišal in zapazil petelina na bukvi, petelin se pa ni dal v svojem petju nič motiti. Le začetkom je parkrat iztegnil vrat, ko sem se prvič oglasil jerebu, ki sem ga čul nizko doli; [potlej smo pa vsi trije peli dalje, da nas je bilo veselje poslušati. Pač pa je petelin med pokanjem ali bolje rečeno, „ko je štel“, skrbno opazoval mišje kanje, krožeče visoko po zraku s svojim znanim „pije, pipe“.

—c.

Imeniten lov so imeli v pretekli lovski sezoni tam nekje ob meji Devete dežele. Srečen slučaj je nanesel, da so imele skoro vse srne iz obližja v dotičnem lovišču prav tistega dne svoj sestanek. Lovcev je bilo dovolj. Psi braki so pomagali izvrstno. Av-av-av in jaj-jaj-jaj je šlo v vseh glasih skozi lovišče. Lovci so imeli dovolj prilike, pokazati svojo strelno spretnost. Saj je vendar nekateri lovec streljal po treh, štirih srnah na enem stajališču, kar pri nas ni ravno navadno.

Lovski zakupnik je štel dvajset, trideset, štirideset strelav in zadovoljno si je mel roke, sanjajoč o nedosežnem rekordu. Ko so se pa lovci po lovu zbirali, so se smejali in stiskali drug drugemu roke. Ena sama srna je ironično dokazovala, da lovci ne pojdejo prazni domov. V bližnji vasi pa baje ves prihodnji teden niso dali ficka za meso, ker so ga imeli dovolj.

J. B.

Nekaj o kuni zlati. Pravijo, da se vsak človek vsak dan nauči kaj novega in zve kaj novega, pa bodi še tako izveden in izkušen, česar pa sam o sebi ne morem trditi. 14. decembra sem bil v Kamniku. Tam mi je moj prijatelj in naš vrli član g. Jernej Kemperle povedal, da je nekaj dni prej nastavlil lovec kamniške korporacije, g. Janez Špin iz Kamniške Bistrice kunam na kranjsko-štajerski meji. Dobil je v sproženi pasti le kunin podplat s krepeljci, ker si je ujeta žival nogo odgriznila in si tako rešila življenje. Presenečenemu lovcu je pa odnesla gotovih 40 svetlih kronic, ki bi jih bil dobil za njeno dragoceno kožo. Kakor rečeno, nisem posebno izveden in izkušen, s kuno sva si menda samo enkrat gledala iz oči v oči, zato sem pa začel po prirodoslovnih knjigah, po lovskih časnikih in spisih brskati, listati in iskati enakega doživljaja. Dozdaj je bil moj trud zastoj. Gotovo je vsakdo že slišal ali pa sam videl, da si lisica, če jo past prime pri čenku, odgrizne nogo in tako reši življenje, češ, bolje je po treh nogah hoditi živ po svetu, kakor pa z vsemi štirimi iti v krtovo deželo in zapustiti to dolino kokoši, zajcev in drugih takih dobrot. Tovariši lovci, ki se Vam je kaj enakega primerilo s kuno zlatico ali kuno belico, oglasite se v „Lovcu“ in popišite natančno svoje doživljaje! Na zdar!

Dr. J. P.

Na Kranjskem sta dve pasmi lisic. Dne 5. in 6. januarja t. l. sem bil na lovu pri svojem prijatelju, g. notarju Janku Rahnetu. Ustreljena sta bila tudi 2 lisjaka, ki se jima je na spolovilih poznalo, da se je že začelo parjenje. Nehote sem se spomnil prof. Pavla Matschiet. ki me je svoj čas naprosil, da bi mu preskrbel lisičjo lobanjo s Kranjskega, in sicer iz krajev, odkoder se vode odteka v Črno morje. Ker sem moral kmalu oditi v Ljubljano, so g. Ela Rahnetova, potem pa gg. Anton in Josip Krsnik preskrbeli vse potrebno in mi glavi odrlih lisjakov poslali v Ljubljano; od tam je šla pošiljatev v Berlin. Že 16. januarja sem dobil poročilo, da so lobanji preiskali in dognali, da sta mnogo manjši kakor lobanji lisic z obrežja Jadranskega morja; ko dobim podrobnosti, jih objavim. G. Rahnetovi in gg. Antonu in Josipu Krsniku pa lovsko zahvalo in krepak na zdar!

Dr. J. P.

Ubog lisjak. V Klevevžu pri Brusnicah, tam, kjer so lani v enem dnevi ubili pet lisic, je bila dne 17. novembra 1912 brakada na zajce. Mlad lisjak se prikrade k lovcu, ki takim živalim ne prizanaša rad. Na strel se lisjak zvrne in obmiruje. Ko pa ga hoče lovec pobrati, se mu hitro umakne v goščo in izgine, pustivši mlako krvi. Kmalu na to dobi drug strel niže doli; nato ga zgrabi pes čvrsto za vrat in oba se zvalita v bližnji potoček. Tretji lovec prihiti ter udari lisjaka s krepelcem po smrčku. Ta ubogi lisjak je bil zatorej večkrat ustreljen, zadržan, utopljen in ubit. Bravo!

J. B.

Divje gosi. Dne 13. januarja letos je bila pri Zalogu ustreljena divja gos, ko se je dvignila s Prečinskega potoka. Drugi dan so videli na Češkem travniku devet divjih gosi; zalesti jih niso mogli. Bilo je to po prvem snegu, ki je bil zapadel do 20 cm visoko. Dne 19. januarja pa sem videl štiri divje gosi na travniku v Žerjavini. Dan prej je deževalo in sneg je bil pokrit s tanko ledeno skorjo. Dasi je škripalo pod nogami, sem se mogel približati gosem do 120 korakov.

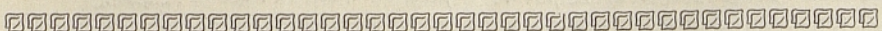
J. B.

Lepe uspehe na lovu z uharico je dosegel pri nas znani Nimrod g. Al. Milavec. V kratkem času — od pozne jeseni dosedaj — je ustrelil vsega skupaj 6 mišarjev, dva sokola-selca in mnogo drugih manjših ptic, ki jih je privabila uharica v bližino ute. Dobila jih je za nagrado svojega truda. Kdor le količkaj ume te vrste lov, mi pač mora pritrditi, da je imel g. Milavec res lep uspeh. Mi pa kličemo vrlemu lovcu: Le tako naprej v povzdigo našega slabega poljskega lova in v — dekoracijo naših sob in salonov.

V.

Fosfor, idealno sredstvo za otrovanje vran. To zimo smo lovci in kmetje opazili s strahom, kako se je pomnožilo število vran in srak pri nas v Slov. Goricah. Samo v Jurovskem dolu sem naštel nič manj ko 5000 vran v ogromnih jatah, ko so se vračale zvečer k počitku v tamošnje lesove. Ako bi ostale vse te vrane, potem bi bil kmalu konec našega lova. Poizkusil sem sredstvo, v 11. št. lanjsk. Lovca navedeno za uničevanje nadležnih roparjev. Stvar pa ni šla tako lahko, kakor sem si bil mislil. Najprvo nisem mogel dobiti lekarnarja, kateri bi mi naredil priporočeno fosforovo zmes. Da poizkusim recept, sem se ojunal in kratkomalo sam po svoji pameti začel kuhati takole: V majhen železen piskrček vlijem za dva do tri prste glicerina, to je najmanj toliko, da pokrije fosfor. Nato vržem iz vode 25 g fosforja v glicerin, ter postavim piskrc na ogenj. Opozarjam, da se mi je najbolje obnesel prav majhen špiritov ogenj, ki segreje edinole dno piskrčka, tako da ostanejo stene kolikortoliko hladne. Ko se segreje glicerin, se raztaja tudi fosfor. V to toplo zmes primešam prav počasi bolus in to tako dolgo, dokler se v lončku ne zgošča testo. Opazil sem, da se fosfor jako rad vname, če se bolus meša prehitro. Takrat pogasim fosfor z glicerinom. Prej navedena množina zadostuje po znanem receptu za 10 litrov krvi. Preden primešam strup krvi, jo prav toplo segrejem in gledam, da se kolikor mogoče zopet razkroji. Potem počasi primešam vroči krvi strup; ker pa bi ostalo preveč krvne sirotke, ki bi se izgubila pri nastavljanju, pridenem tej zastrupljeni krvi toliko kruha in moke, da popijeta krvno sirotko popolnoma. S takim strupom sem imel prav krasne uspehe. Nastavljati ga je jako lahko. Paša vran je znana, ali pa ti jo povedo kmetje. Strup razsipljem na več krajih. Ne traja dolgo, že ga izvohajo vrane. In potem je tam vesela pojedina. Ne odnehajo prej, da ne pozobljejo zadnji kosček. Eni prihaja slabo, ta odleti; zato pa jih pride kar pet drugih. V daljavi pa se sliši žalostno krakanje. In iz sinjih višav prileti vrana za vrano. Kmet mi je pripovedoval, da je padlo raz njegov hrast 16 vran. Drug mož mi je zopet pravil, da ima otrovanje še drugo dobro posledico. Vrane, prestrašene po groznem krakanju tovarišic, zapuste kraj žalosti, kjer so videle umirati svoje sestre. In če poslej plove jata nad onimi kraji, kraka grozno. Otrovanje vran pa je žalostno vplivalo tudi na zvitorepko. Svojim očem nisem hotel verjeti, ko nisem mogel ob novem snegu izslediti ne ene lisice, in to celo tam ne kjer sem bil imel doslej vedno srečo, občudovati sledove njene nežne nožice. Tako sem kupal strup že desetkrat in ga rabil vedno z uspehom. Zraven vsega tega pa sem oveselil tudi lovu sovražne kmete, da me sedaj ne morejo prehvaliti. Lovski nazdar!

Dr. Milan Gorišek.

R I B A R S T V O

Ribarska mreža.

Somi v Krki. Že več let ni imel noben ribič tako lepega uspeha kakor K. iz Št. Petra ob Krki. Dne 4. marca letos se je, oborožen z ostmi, spravil nad some. Drugi dan je paradiralo nič manj nego sedem teh imenitnih živali na ribjem trgu v Novem mestu. Najtežja je imela devet kilogramov, najlažja pa približno dva kilograma. Dva dni pozneje se je temu ribiču posrečilo, dobiti še enega, do devet kilogramov težkega soma. Ne vem, ali so imeli somi pri Št. Petru javen shod, ali so se začasno tja preselili iz nižjih krajev, kjer so se bili gotovo naveličali sladkega in blaženega miru. Tam doli jih je, tam! Ali osti in takega smrtno nevarnega orodja ne poznajo tamošnji ribiči.

J. B.

Z ribjih trgov Velikega tedna. Najboljše merilo za ribje bogastvo dežele ali pokrajine je množina in vrsta rib, ki jih prineso na trg pred Božičem in pa pred Veliko nočjo. Naši dnevniki so bili polni pohvale, češ, da je bilo na našem ribjem trgu za velikonočne postne dni dovolj rib in da je bilo največ lepih krapov, ščuk in drugih manj vrednih vrst, n. pr. klinov itd. Dalje pravi poročevalec, da je bilo prav malo postrvi in da so dosegle posebno visoke cene. Če pa nasprotno pomislimo, kako zelo ugodna je lega in tvorba (formacija) kranjske dežele za ribarstvo, moramo žalibog priznati, da je bil prav letošnji trg skrajno klavrn. Res je, da ravno najfinejše blago ne pride na trg, marveč ga prodado brezvestni tatinski ribiči pod roko in včasih prav po slepi ceni svojim pravtako brezvestnim stalnim odjemalcem, katerih je največ ravno med boljšimi sloji. Na trgu je bilo, kolikor vem, skupaj 5 postrvi, ki so komaj dobro presegle mero in so jih prodajali po 3 in 4 K. Videl sem tudi lepega menka; za ceno, ki gotovo ni bila nizka, nisem vprašal. Krapji so se mi zdeli neizprani. — Dunajski osrednji ribji trg pa je nudil, kakor poroča uradna „Wiener Zeitung“ z dne 21. marca 1913, št. 68, svojim odjemalcem vse kaj drugega. Od 16. do 20. marca je prišlo na trg že: 360 kg platnic, 100 kg postrvi, 817 kg ščuk, 85-456 kg krapov, 105 kg lososov, 364 kg somov, 8600 kg smučev, 1400 kg klinov in 800 kg ogrskih krapov. Cene so bile za 1 kg nastopne: platnice po 1·80 K do 1·90 K, postrvi po 10 K, ščuke po 2 K do 3·60 K, krapji po 1·90 K do 2·60 K, lososi po 9·50 K do 14 K, somi po 5 do 6 K, smučji, mrtvi, po 1·90 K do 4 K, klini po 1 K do 1·20 K in ogrski krapji po 1·20 K. Iz teh podatkov je razvidno, da je na dunajskem ribjem trgu krap najnavadnejša riba, ki pa tudi ni posebno draga; pri nas to vrsto komaj poznamo in še tačas nam jo ponujajo v tako neokusnem stanju, kakor sem gori omenil. Na dunajski trg pa so za letošnje velikonočne praznike pripeljali za 1969 kg krapov manj kakor lani. Tržni promet ni bil posebno živahen; prodajali so po ravno takih cenah kakor lani, nakupne cene so pa bile za 2 K pri 100 kg višje. Na ljubljanskem ribjem trgu so pa cene naravnost pretirane. Res je, da vsled poglobljanja Ljubljaniče trpe nekateri najemniki veliko škodo, druge razmere se pa menda niso izpremenile bistveno.

Dr. J. P.

Naš prvi divji petelin.

Spisal Ivan Puce lj.

Bilo je proti koncu prvega leta, odkar smo ustanovili svoj lovski klub. Nas vseh se je bila lotila tista utrujenost in naveličanost, ki se pojavlja pri neuspešnih podjetjih. Nasitili smo se prepira in večnega potezanja; brakad je bilo vedno manj, seje in zborovanja so bila vedno bolj dolgočasna in nezanimiva, skratka: spoznali smo se bili dodobra.

Aprilovega jutra tistega leta me je na vse zgodaj zdramil glasen prepir med mojo ženo in našim lovskim čuvajem, ali, kaj pravim: lovskim poglavarjem, vsegamogočnim in vsegavednim Janezom Modino. Moja žena je pred mojo spalnico poudarjala na glas, da ne bom nikamor hodil ob takem vremenu in tako zgodaj in nikdar več ne in tako naprej. Vselej je oštela Modino, kadar je prišel k nam, ker je mislila, da me išče za „sejo“ ali „brakado“ ali „prežo“ ali kaj podobnega, kar nikdar ni nehalo pred polnočjo.

Modina pa je bil takih osornih sprejemov pri nas že navajen; zato se tudi to pot ni dal motiti.

„Moram govoriti z gospodom, če ne, bi bili name hudi!“

S tako argumentacijo si je moral priboriti pristop do mene. Nahrulil sem ga pa tudi jaz.

„Pššt, pššt! Le tiho bodite, nekaj posebnega imam, ali — to se pravi — le vam bi rad nekaj povedal.“

In je jezno pogledal mojo ženo.

„Le kar povej, moje žene se ni treba nič bati!“ sem ga hrabil.

„Pâšast, saj se ne bojim nikogar, toda takihle stvari ni zaupati babnicam! Satan!“

Modina je bil očitno vznemirjen; vihal je svoje rjave brke in gestikuliral živahno, kakor bi hotel mojo ženo vreči iz sobe; zato je

tudi izbiral najživahnejše izraze svojega žargona in se poizkušal iznebiti neljube mu priče. Moja žena pa je bila s pravo pravcato žensko radovednostjo prikovana na mesto, kjer je stala.

Ko je Modina končno obupal, da bi se mogla midva pomeniti sama, je iztegnil svojo malo postavico in se nagnil nad mojo posteljo.

„Divjega petelina sem ustrelil!“

„Vraga!“

„Res, vam pravim! Pred poldrugo uro — v Velikem vrhu, v našem reviru.“

To mi je bilo preveč.

„Modina,“ sem rekel zaničljivo, „to pojdi drugim pravit, meni pa daj mir tako zgodaj, sicer bom predlagal pri prihodnji seji: da ti znižamo strelnino najmanj za polovico; da ti odvzamemo za brakade dovoljeno in iz klubove blagajnice plačano slivovko; da boš moral po uradni dolžnosti vsake seje in vsakega zborovanja odtod!“

Zadnja pretnja ga je oplašila najbolj. Okrenil se je naglo in šel iz sobe, momljal svoj običajni: „A brava, pâšast — satan!“ Kmalu se je povrnil z vrečo in jo vrgel jezno pod posteljo. Prijel je z obema rokama za dno in ga privzdignil, da se je na preprogo izvalil velik, lep divji petelin.

„A, a, a, a!“

Moja žena in jaz sva zložila cel signal, ki bi bil utegnili alarmirati ves polk.

Obraz Modinov je bil podoben Napoleonovemu, ko je ta tudi kratki mož stal na vrhuncu svoje časti in slave. Vsega me je prevzela avist; ugibal sem, kako bi ga najbolj razžalil.

„Veš, Modina, petelin je to res, pravi divji petelin je, toda velik pa ni in tudi posebno lep ni in v Velikem vrhu ga tudi nisi ustrelil in v našem reviru sploh ne . . .“

Možiček se je razburil in si hladil jezico: „Pâšast, satan! A brava!“

Ko pa se je umiril, je začel prav sladko, medeno. „K vam sem prišel najprej. Če hočete, vam ga dam za trideset kron pa za malo slivovke. Če ga pa nočete ustreliti kar tako doma, pa ga lahko za danes skrijem in greva jutri še enkrat nanj!“

Stvar se mi je zdela prenevarna. Enkrat sem bil že šel temu lisjaku na led, ko sem kupil od njega jerebico; tri dni sem jo prinašal z lova domov, vselej od druge strani, naravnost skozi vas, da je imela reva nazadnje že ves pretegnjen in podaljšan vrat in smo jo morali pojesti četrti dan. In zaradi te jerebice ga je Modina nekateri frakelj izsilil iz mene z grožnjo, da sicer pove vsemu lovskemu klubu resnico o jerebici. Domneval sem pa tudi, da petelin ni bil iz našega revira;

bal sem se, da bi se izcimila velika nerodnost. In zato sem se upiral izkušnjavcu in prezirljivo gledal zdaj ubogega petelina, zdaj obupanega Modino, ki je koprnel po tridesetih kronicah.

Moji ženi pa je ugajala lepa žival in zato je dejala: „I, pa ga vzemi, boš vsaj enkrat nekaj „ustre-e-lil“ in ne boš vedno zastonj hodil s puško po gozdu in pa k tistim sejам!“

Dobro sem vedel, da je najbolje, privoščiti ji zadnjo besedo. Obrnil sem se k steni in rekel obema: „Lahko noč!“

„Vidiš, nagatiti bi ga dali; nad pisalno mizo bi se podal prav lepo.“

Stisnil sem ustnice in figo.

Ko sta naposled žena in Modina uvidela, da sem trd, neizprosni in jeklen mož, sta nehala in Modina je spravil petelina nazaj v vrečo.

„Ali — satan — prosim vas, molčite o vsem tem, da ga spečam drugod — „pâšast — če ne, tudi jaz ne bom molčal o drugih stvareh.“

Počasi se je odpravil skozi vrata, jaz pa sem kmalu vstal.

Petelin mi ni šel ves dan iz glave. Ko sem popoldne videl, da se je Modina opotekal in lovil proti domu, mi je bilo takoj jasno, da je srečno prodal svoj davišnji plen. Uganka mi je bilo le še ime in stan nesrečneža, mojega čislanega tovariša po lovskem poklicu in članstvu v našem slavnem lovskem klubu.

Zvečer pa me je srečal gospod Slavko Peteršiljček, odličen član našega kluba, postaven in obširen fant, nevaren ženskam in pijači, nevaren tudi divjačini — pa le na krožniku. Ker je bil fant silno len, smo ga za kazen izvolili za tajnika in zapisnikarja.

„Ali že veš, ali si že slišal?“ je kričal že od daleč. „Fezolnar je stavil s Koščakom in Strguljico za dvajset litrov vina, da prinese v štiriindvajsetih urah divjega petelina z Velikega vrha! Ha, ha! In če ga prinese, da še sam za deset litrov in seja mora biti, pravzaprav glavno zborovanje lovskega kluba, jutri zvečer v posebni sobi gostilnice »Pri potuhnjeni abstinenci.« Ha, ha!“

Fezolnarja mi je bilo žal. Ta je bil v našem klubu na glasu kot najboljši strelec in tudi zunaj kluba je užival renome pravega lovca. In jaz sam sem ga do tedaj spoštoval kot poštenjaka in nikdar nisem mogel dvomiti, da ne bi bila pogodila njegova risanica vse, kar je pod njegovo ime zapisala lena roka našega nemarnega tajnika v klubovo kroniko in letno statistiko. Zdaj pa sem moral čuti take stvari od njega!

„Zakaj se pa ne smejaš? Ali si že kdaj čul kaj takega? V našem reviru divji petelin! Saj že domačih ni mnogo več, odkar posluje naš neustrašeni klub.“

„Oj, ti ubogi Fezolnar! Boš videl, da ga prinese, o, čisto gotovo ga prinese!“

„Beži, beži, glavo stavim, da ne bo nič —!“

Gospod tajnik se je silno grohotal. Ko se je odkašljal, sva vsak za svojo trditev stavila sodček piva.

(Dalje prih.)

Vprašanja in odgovori.

(Za odgovore uredništvo ne prevzema nobene odgovornosti.)

A. K. v K. (Kje so naprodaj plemenski fazani?) *Vprašanje:* Kje so naprodaj plemenski fazani? Ali naroči Slovensko lovsko društvo kaj fazanov za člane?

Odgovor: Žive fazane prodajajo tvrdke: Karl Gudèra, Tiergroßhändler und Wildexporteur, Wien VI/2, Millergasse 36; Eduard Mayer, Wildexporthaus, Tiergroßhandlung, Geflügelzüchtere, Wiener-Neustadt, Schneeberggasse 10; J. Gaida, Exporthaus für lebendes Wild, Tiergroßhandlung, Wien VI. Magdalenenstrasse 72; Zentral-Wildexport, Schloß Krummnussbaum, W.-B.-St., N. Ö.; F. Horáček, Tiergroßhandlung u. Wildexportgeschäft in Martinitz b. Starckenbach (Böhmen); Josef Pilz, Friedrich Žiwsa's Nachfolger, Tierhandlung, Troppau; Julius Mohr jr., Versandhaus für lebendes Wild, Tiergroßhandlung, Ulm a. D. — Bojimo se pa, da bo za fazane letos že prepozno. Naše društvo ne misli naročiti fazanov. — V naročilu se blagovolite sklicevati na „Lovca“.

Listnica uredništva.

Vse cenjene sotrudnike prosimo vljudno, da pošiljajo rokopise vsaj do 3. dne vsakega meseca, ako žele, da priobčimo njih spise še v številki onega meseca. Prepozno pošiljanje povzroča mnogo nepotrebne zamude, moti popravo korekturnih pol in ovira pravočasno izhajanje lista. Lovski pozdrav!

Listnica upravnštva.

Gg. člane in naročnike opozarjamo, da znaša članarina 6 K, naročnina pa 8 K, in prosimo vse gg., ki so nam dozdej poslali le 5 K, oziroma 6 K, da nam plačajo ostanek po 1 K, oziroma 2 K kar najhitreje, ako se hočejo izogniti nepotrebnih poštnih troškov, nam pa prihraniti zamudno izterjevanje.

